

Helsingin seurakuntayhtymän perussäännön muuttaminen

Yhteinen kirkkoneuvosto 02.11.2023 § 312
478/00.01.00/2023

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää:

1) merkitä liitteenä esitetyt seurakuntaneuvostojen lausunnot ehdotuksesta Helsingin seurakuntayhtymän uudeksi perussäännöksi tiedoksi.

2) merkitä liitteeseen kirjatut, seurakuntaneuvostojen lausuntoihin annetut vastineet tiedoksi.

3) todeta, että seurakuntaneuvostojen lausuntoja ja niihin annettuja vastineita hyödynnetään vuoden 2024 aikana perussäännön jatkovalmistelussa ja -keskusteluissa.

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää:

4) merkitä liitteenä esitetyt seurakuntaneuvostojen lausunnot ehdotuksesta Helsingin seurakuntayhtymän uudeksi perussäännöksi tiedoksi.

5) merkitä liitteessä esitetyt, seurakuntaneuvostojen lausuntoihin annetut vastineet tiedoksi.

6) todeta, että seurakuntaneuvostojen lausuntoja ja niihin annettuja vastineita hyödynnetään vuoden 2024 aikana perussäännön jatkovalmistelussa ja -keskusteluissa.

7) hyväksyä liitteenä olevan Helsingin seurakuntayhtymän uuden perussäännön ("Helsingin seurakuntayhtymän perussääntö"), joka korvaa yhteisen kirkkovaltuuston 29.9.1994 hyväksymän perussäännön siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

8) , että uusi perussääntö astuu voimaan 1.1.2024.

Käsittely

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Taustaa

Uusi kirkkolainsäädäntö on astunut voimaan 1.7.2023 alkaen. Seurakuntatalouksilla on kuuden kuukauden siirtymäaika saattaa omat sääntönsä vastaamaan uuden kirkkolainsäädännön kirjauksia. Helsingin seurakuntayhtymässä sääntötyöryhmän johdolla työstetty uusi perussääntöluonnos tuotiin yhteisen kirkkoneuvoston käsiteltäväksi 17.8.2023.

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi 17.8.2023 omalta osaltaan sääntötyöryhmän ehdotuksen seurakuntayhtymän uudeksi perussäännöksi ja päätti pyytää Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnilta sekä yhteistyötoimikunnalta lausunnot laaditusta perussääntöehdotuksesta 15.10.2023 mennessä. Uuden kirkkolainsäädännön voimaantulon asettama aikataulu huomioiden yhteinen kirkkoneuvosto päätti samalla, että se käsittelee saadut lausunnot ja päättää esityksestään yhteiselle kirkkovaltuustolle 2.11.2023. Tarvittaessa asiaa ehditään käsitellä vielä yhteisen kirkkoneuvoston kokouksessa 30.11.2023.

Saadut lausunnot

Lausunnon antoi yhteensä 16 seurakuntaa (lausunnot liitteenä). Annetuista lausunnoista vain yhdessä puolletaan perussäännön hyväksymistä esitetyn mukaisena. 15 lausunnossa suhtaudutaan esitettyyn perussääntöluonnokseen osin hyvinkin kriittisesti. Erityisesti perussääntöluonnoksen 4 §:n B-osa ”Seurakunnalliseen toimintaan liittyvät yhteisiksi sovitut asiat” nähtiin ongelmallisena ja lausunnoissa nostettiin esiin lukuisia kohtia, joita ei sellaisenaan voitaisi hyväksyä tai jotka pitäisi poistaa.

Kaikissa perussääntöluonnokseen kriittisesti suhtautuvissa 15 lausunnossa ehdotetaan, että nyt perussääntöön tehtäisiin ainoastaan uuden kirkkolain vaatimat välttämättömät, teknisloueiset muutokset. Muilta osin perussääntö tulisi jättää siihen muotoon, kuin se nyt on voimassa. Tätä perustellaan mm. Työnjako 2026 -projektin keskeneräisyydellä. Ennen kuin toimivallan ja vastuiden jaosta seurakuntayhtymän ja seurakuntien välillä voidaan sopia perussäännössä, tulee odottaa meneillään olevan työnjakoprojektin tuloksia ja niistä tehtäviä johtopäätöksiä. Seurakuntayhtymän tehtäviä ei tule lisätä, laajentaa tai edes muuttaa vielä nyt, kun monet periaatteelliset ja laajat asiakokonaisuudet ovat työn alla. Lausunnoissa nostettiin esiin myös sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden uudistamistyö sekä seurakuntien taloudellisten resurssien muutokset, jotka osaltaan tulevat vaikuttamaan perussäännön sisältöön.

Kirjalliset vastineet saatuihin lausuntoihin esitetään liitteessä.

Johtopäätökset

Voimassa oleva perussääntö on hyväksytty yhteisessä kirkkovaltuustossa 29.9.1994 ja se on tullut vahvistamisen jälkeen voimaan 26.1.1995. Perussääntöön on vuosien varrella tehty lukuisia yksittäisiä muutoksia kirkkolainsäädännön, organisaation ja toiminnan muutoksien vuoksi. Viimeisin yksittäinen muutos tehtiin yhteisen kirkkovaltuuston päätöksellä 14.9.2023, kun perussäännöstä poistettiin maininta palvelevasta puhelimesta. Voimassa oleva perussääntö ei kuitenkaan, lukuisista yksittäisistä muutoksista huolimatta, vastaa täysin nykytilaa.

Uuden kirkkolainsäädännön tultua voimaan on perussääntö päivitettävä vastaamaan uutta lainsäädäntöä 31.12.2023 mennessä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yhteisen kirkkovaltuuston on hyväksyttävä uusi perussääntö joulukuun kokouksessaan.

Yhteisen kirkkoneuvoston asettama sääntötyöryhmä ja sen valmisteluryhmä ovat työstäneet luonnoksen uudeksi perussäännöksi. Valmistelutyössä on hyödynnetty myös sääntötyöryhmän työn tuloksia muutaman vuoden takaa. Sääntötyöryhmän tavoitteena oli tehdä luonnos, joka täyttää uudistuneen kirkkolainsäädännön vaatimukset ja vastaa sisällöltään toiminnan ja työnjaon todellista nykytilaa. Uuden kirkkolain asettamassa kireässä aikataulussa uuteen perussääntöön ei ollut mahdollista sisällyttää työnjakoon ja yhteiseen seurakunnalliseen työhön

mahdollisesti tulevia uudistuksia ja muutoksia. Sääntötyöryhmä piti selvänä, että perussääntöä tulnaisiin sisällöllisesti päivittämään tulevien vuosien aikana uudelleen, kun mm. tulevaisuuden työnjaon linjaukset valmistuvat.

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi omalta osaltaan sääntötyöryhmän luonnoksen ja lähetti sen lausuntokierrokselle seurakuntiin. Saaduista lausunnoista välittyy selkeästi kuva, että seurakuntaneuvostojen näkemyksen mukaan vielä ei ole aika tehdä perussääntöön muita kuin puhtaasti ja kirjaimellisesti teknisluonteisia muutoksia. Lausunnoissa katsotaan, että sääntötyöryhmän laatima luonnos sisältää myös sellaisia sisällöllisiä muutoksia, joita ei ole valmiutta tehdä ennen kuin meneillään olevat, mm. työnjakoon ja sisäisiin vuokriin liittyvät prosessit saadaan päätökseen. Lausunnonantajat eivät näe ongelmana, että puhtaasti teknisten korjausten jälkeen voimaan tuleva perussääntö ei kaikilta osin vastaa nykytilaa. Päinvastoin lausunnoissa katsotaan paremmaksi vaihtoehdoksi jättää jo olemassa olevat kirjaukset voimaan ja valmistella myöhemmin tarpeelliset sisällölliset muutokset.

Lausunnoista ilmenee, että käsittelyssä ja lausuntokierroksella ollut sääntötyöryhmän työstämä perussääntöluonnos ei tässä tilanteessa ja tällä aikataululla tule saavuttamaan sellaista yhteisymmärrystä, että luonnos hyväksyttäisiin yhteisessä kirkkovaltuustossa joulukuussa. Keskiöön noussut Työnjako 2026 -projekti jatkuu vuoden 2024 puolelle, eikä siitä ole tässä vaiheessa perussäännön uudistamistyön pohjaksi. Lisäselvityksiin tai syventäviin keskusteluihin ei ole aikaa. Tässä tilanteessa perustelluin vaihtoehto on tehdä voimassa olevaan perussääntöön puhtaasti uuden kirkkolain ja muuttuneen seurakuntarakenteen vaatimat muutokset (kts. liite Helsingin seurakuntayhtymän perussääntö). Näin varmistetaan kirkkolain määräysten noudattaminen ja saadaan kirkkolain näkökulmasta uudistettu perussääntö voimaan 1.1.2024 alkaen.

Perussäännön päivittämistyötä jatketaan vuoden 2024 aikana, Työnjako 2026 -projektin valmistuttua. Jatkovalmistelussa ja -keskusteluissa hyödynnetään seurakuntaneuvostojen antamia lausuntoja sekä niihin annettuja vastineita.

Tekniset muutokset voimassa olevaan perussääntöön

Perussäännön alkuun lisätään hyväksymispäivä (todennäköisesti 14.12.2023) ja voimaantulopäivä 1.1.2024.

Perussäännön pykäliin tehdään seuraavat muutokset:

2 §: Seurakuntien luettelosta poistetaan Meilahti ja Vartiokylä.

4 §: Kirkkolain lakiviittaukset muutetaan muotoon "kirkkolain 3 luvun 15 §:n 1 momentissa" ja "kirkkolain 3 luvun 15 §:n 3 momentissa" vastaamaan uutta kirkkolakia.

Muita muutoksia voimassa olevaan perussääntöön ei ole tehty.

Vaikka muutokset ovat näin vähäisiä, kyseessä ei ole yksittäisten pykälien muuttaminen vaan perussääntö hyväksytään kokonaisuudessaan ja se kumoaa voimaan tullessaan vuonna 1994 hyväksytyt perussäännön siihen vuosien varrella tehtyine lukuisine muutoksineen.

Lapsivaikutusten arviointi

Asiassa ei ole tarpeen tehdä lapsivaikutusten arviointia.

Lisätiedot

Jakelu

Liitteet

Päätöshistoria

Yhteinen kirkkoneuvosto 17.08.2023 § 210
478/00.01.00/2023

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää:

- 1) omalta osaltaan hyväksyä liitteessä esitetyn ehdotuksen seurakuntayhtymän uudeksi perussäännöksi.
- 2) pyytää Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnilta sekä yhteistyötoimikunnalta lausunnot laaditusta perussääntöehdotuksesta. Lausunnot pyydetään toimittamaan seurakuntayhtymän kirjaamoon 15.9.2023 mennessä.
- 3) todeta, että yhteinen kirkkoneuvosto käy lausunnot läpi 12.10.2023 kokouksessaan, päättäen samalla mahdollisesta esityksestään yhteiselle kirkkovaltuustolle koskien seurakuntayhtymän perussäännön muuttamista.

Käsittely

Juha Silander selosti asiaa.

Esittelijä muutti päätösehdotuksen kuulumaan seuraavasti:

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää:

- 1) omalta osaltaan hyväksyä liitteessä esitetyn ehdotuksen seurakuntayhtymän uudeksi perussäännöksi.
- 2) pyytää Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnilta sekä yhteistyötoimikunnalta lausunnot laaditusta perussääntöehdotuksesta. Lausunnot pyydetään toimittamaan seurakuntayhtymän kirjaamoon 15.10.2023 mennessä.
- 3) todeta, että yhteinen kirkkoneuvosto käy lausunnot läpi 2.11.2023 kokouksessaan, päättäen samalla mahdollisesta esityksestään yhteiselle kirkkovaltuustolle koskien seurakuntayhtymän perussäännön muuttamista.

Lisäksi esittelijä muutti selostusosan viimeisen kappaleen päivämäärät vastaamaan muutettua päätösehdotusta.

Päätös

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti:

- 1) omalta osaltaan hyväksyä liitteessä esitetyn ehdotuksen seurakuntayhtymän uudeksi perussäännöksi.
- 2) pyytää Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnilta sekä yhteistyötoimikunnalta lausunnot laaditusta perussääntöehdotuksesta. Lausunnot pyydetään toimittamaan seurakuntayhtymän kirjaamoon 15.10.2023 mennessä.
- 3) todeta, että yhteinen kirkkoneuvosto käy lausunnot läpi 2.11.2023 kokouksessaan, päättäen samalla mahdollisesta esityksestään yhteiselle kirkkovaltuustolle koskien seurakuntayhtymän perussäännön muuttamista.

Selostus

Taustaa

Uusi kirkkolainsäädäntö on astunut voimaan 1.7.2023 alkaen. Seurakuntatalouksilla on kuuden kuukauden siirtymäaika saattaa omat sääntönsä vastaamaan uuden kirkkolainsäädännön kirjauksia. Helsingin seurakuntayhtymän osalta sääntöjen päivittämisen keskiössä ovat seurakuntayhtymän perussääntö sekä yhteisen kirkkoneuvoston ohjesäännöstä, yhteisen kirkkovaltuuston työjärjestyksestä ja hallinnon johtosäännöstä koottava uusi hallintosääntö. Näiden lisäksi vuoden 2023 loppuun mennessä tullaan päivittämään myös muut seurakuntayhtymän sellaiset säännöt ja ohjeet, joissa on viittauksia kirkkolainsäädäntöön. Tällaisia ovat muun muassa hautaustoimen ohjesääntö, hautainhoitorahaston säännöt, hankintaohjeet, arkistosääntö ja kielisääntö.

Seurakuntayhtymän uuden perussäännön valmistelu on tehty suurelta osin jo muutamia vuosia sitten. Tuolloin säännön uudistaminen jätettiin kuitenkin lopulta toteuttamatta, koska uudessa perussäännössä haluttiin huomioida myös seurakunnallisen työn työnjaon uudistussuunnitelmista mahdollisesti esiin nousevat muutostarpeet. Nyt, kirkkolainsäädännön muututtua, on perussäännön päivittäminen vastaamaan uuden lain määräyksiä välttämätöntä 31.12.2023 mennessä. Työnjaon jatkokehitysprojektin on määrä saada työnsä valmiiksi vuoden 2024 aikana. Näin ollen perussääntö tulee tässä vaiheessa laatia vastaamaan työnjaon nykytilaa, tiedostaen samalla, että perussääntöä tullaan tarvittaessa päivittämään uudelleen vuoden 2024 aikana, tulevaisuuden työnjaon linjausten valmistuttua.

Muutosehdotukset

Ehdotus uudeksi perussäännöksi on laadittu kokonaisuudessaan niin, että se vastaa mahdollisimman tarkasti nykyistä työnjakoa seurakuntien ja seurakuntayhtymän / yhteisten palveluiden välillä. Nykyisessä perussäännössä (kts. liite) oleva maininta palvelevasta puhelimesta on jätetty uudesta perussääntöehdotuksesta pois, koska sen voidaan katsoa sisältyvän perussäännössä käytettävään ilmaisuun ”sielunhoidon yhteisiksi sovitut tehtävät”. Palvelevasta puhelimesta luopumista koskevat lausunnot ovat parhaillaan käsittelyssä yhteisessä seurakuntatyössä, ja kysymys palvelevasta puhelimesta luopumisesta on tarkoitus saada yhteisen kirkkovaltuuston päätettäväksi samassa aikataulussa uuden perussäännön käsittelyn kanssa.

Seuraavassa esitetään keskeisimmät eroavuudet nykyisen perussäännön ja laaditun uuden perussääntöehdotuksen välillä:

2 §: Seurakuntien luettelossa on huomioitu Helsingin Mikaelin seurakunnan ja Vartiokylän seurakunnan yhdistyminen Helsingin Mikaelin seurakunnaksi.

3 §: Pykälän 2 momentissa on nostettu esiin tilanne, jossa seurakunnalle lahjoitetaan tai testamentataan omaisuutta. Tällainen omaisuus pysyy 1 momentista poiketen seurakunnan omistuksessa, jolloin seurakunta myös vastaa ko. omaisuuteen liittyvistä velvoitteista.

4 § 1 momentti: Kirkkolain kirjausta seurakuntayhtymän tehtävistä on muutettu kirkkolain uudistuksen yhteydessä. Seurakuntayhtymän hoidettavaksi määrättyihin tehtäviin on uusina asioina lisätty jäsenten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen sekä arkistotoimi. Muilta osin tehtävät vastaavat ajantasaistettuina entisiä.

4 § 2 momentti A-kohta: Henkilöstöhallinnon alaisuuteen kuuluvia tehtäviä on ajantasaistettu. Virkojen perustaminen ja lakkauttaminen ehdotetaan siirrettävän uuden perussäännön myötä seurakuntien itsensä päätettäväksi, kirkkolain mahdollistamalla tavalla. Uusina tehtäväkokonaisuuksina perussääntöön on lisätty maininnat asianhallinnasta, tietohallinnosta ja hankintatoimesta, koska seurakuntayhtymä huolehtii ko. tehtäväkokonaisuuksista tälläkin hetkellä ja kyseessä ovat suhteellisen laajat, osittain yleishallinnosta erillään olevat kokonaisuudet. Kiinteistö- ja rakennustoimen osalta on huomioitu erilaiset tilanteet koskien korjaus- ja muutostöitä sekä seurakuntayhtymän ulkopuolelta vuokrattavia tiloja. Kiinteistö- ja rakennustoimen on tärkeää olla tietoisia kaikista kiinteistöihin tehtävistä korjaus- ja muutostöistä (9a). Kiinteistö- ja rakennustoimea konsultoimalla pyritään minimoimaan mahdolliset seurakuntien ja seurakuntayhtymän kannalta ongelmalliset ja/tai haitalliset juridiset velvoitteet (9b). Tilanteissa, joissa

seurakunnan ja kiinteistötoimen välillä vallitsee näkemysero ulkopuolelta vuokrattavasta tilasta, ratkaisee asian yhteinen kirkkoneuvosto, päättäen samalla, otetaanko kyseinen vuokrasopimus osaksi seurakuntayhtymän sisäistä vuokrajärjestelmää vai vastaako seurakunta vuokrasopimuksen kaikista vastuista ja velvoitteista koko vuokrasopimuksen voimassaolon ajan (9c).

4 § 2 momentti B-kohta: Seurakuntayhtymällä on lähtökohtainen vastuu perussäännön kyseisessä kohdassa luetelluista palvelukokonaisuuksista, mutta yksityiskohtaiset toteutustavat määritellään erikseen johto- ja toimintasäännöissä. Leiri- ja toimintakeskusten osalta on tärkeää huomata, että yhteinen seurakuntatyö vastaa keskuksissa tapahtuvasta toiminnasta, kun taas kiinteistötoimi vastaa leirikeskuskiinteistöistä. Uuteen perussääntöön on lisätty maininnat sellaisista kokonaisuuksista, jotka tälläkin hetkellä ovat seurakuntayhtymän vastuulla, mutta joita ei ole eritelty nykyisessä perussäännössä, kuten yhteinen tilastointi ja tutkimus, yhteiset tapahtumat ja tehtävät sekä ajankohtaisiin ilmiöihin reagoiminen.

Aikataulu

Kirkkolainsäädännön mukaisesti perussääntöä muutettaessa siitä tulee pyytää seurakuntayhtymän seurakuntien lausunnot. Koska uuden perussäännön tulee astua voimaan viimeistään 1.1.2024, joudutaan lausunnot pyytämään suhteellisen tiiviillä aikataululla, 15.10.2023 mennessä.

Yhteisen kirkkoneuvoston on määrä käsitellä saapuneet lausunnot 2.11.2023 kokouksessaan. Mikäli lausunnoista ilmenisi muutostarpeita ehdotettuun perussääntöön, voi yhteinen kirkkoneuvosto käsitellä asian uudelleen 30.11.2023 kokouksessaan niin, että asia saadaan joka tapauksessa yhteisen kirkkovaltuuston käsittelyyn sen 14.12.2023 kokoukseen. Yhteisen kirkkovaltuuston tulee hyväksyä uusi perussääntö vuoden 2023 loppuun mennessä.